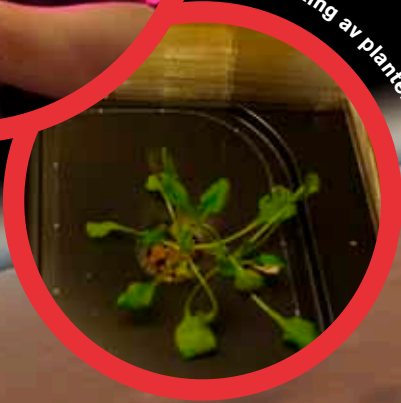

520 dager på «Mars»

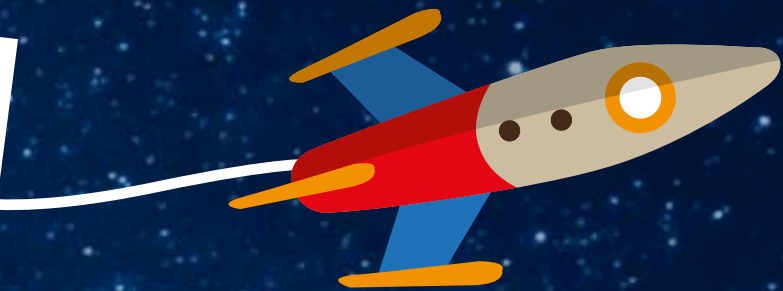
Astronautene eksperimenterte med dyrking av planter.

Små instrumenter ble brukt til å undersøke helsen til astronautene.

Enkel mat i «rommet»: nudler og sardiner.

Diego Urbina ser allerede fram til en ny og lang ekspedisjon.

Rett før jul kom seks astronauter tilbake fra historiens lengste romferd. De hadde reist helt til Mars og tilbake. Men bare på liksom.

TEKST: MAGNUS HOLM

I virkeligheten hadde astronautene vært på jorda hele tida. De bare lot som om de dro til Mars. Men det betyr ikke at romferden bare var lek og moro. Astronautene var nemlig med på et viktig eksperiment. En ekspedisjon til Mars vil antakelig ta

rundt halvannet år. Så lenge har ingen vært innestengt i et romskip før. Ingen visste hvordan astronautene ville takle den lange reisen. Ville de bli sprø av ensomhet? Klarte de å samarbeide? Eller ville de gå hverandre på nervene?

Romskip på jorda

Når den første marsraketten en dag forlater jorda, har astronautene om bord ingen vei tilbake. Og om noe skulle gå galt, kan ingen komme dem til unnsetning. Det ville ikke vært særlig hyggelig å sende folk ut på en sånn reise uten å ane hvordan de vil klare seg. Derfor satte europeiske

forskere i gang et kjempeeksperiment. I dag fins det ingen raketter som kan frakte mennesker til Mars. Men forskerne visste råd. De bygde et digert liksomromskip.

På utsiden så det ut som fire store tanker. Inni var det akkurat som et ordentlig romskip.

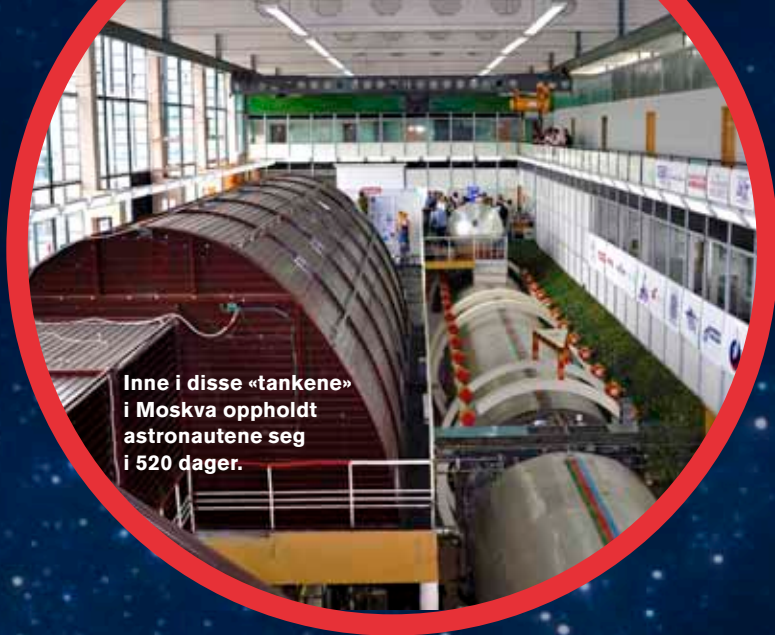
Halvannet år

Sommeren 2010 ble seks astronauter stengt inne i «romskipet». Der skulle de være i 520 dager. Det er omtrent like lenge som en Mars-ekspedisjon vil vare. Selv om jukseromskipet

Fortsetter på neste side ►

Oppholdsrommet i «romskipet».

Inne i disse «tankene» i Moskva oppholdt astronautene seg i 520 dager.

Avslapping på sengen.

naturligvis aldri tok av fra jorda, skulle eksperimentet likne mest mulig på en ordentlig romferd. Den første og siste måneden av eksperimentet kunne astronautene bruke radio til å snakke med kontrollsentret. Resten av tiden måtte de bruke e-post til å holde kontakten med jorda. Siden romskipet liksom var millioner av kilometer ute i verdensrommet, tok det tjue minutter fra astronautene sendte en e-post til den nådde jorda.

Eksperimenter

Under hele romferden skulle astronautene gjøre vitenskapelige eksperimenter. Men det viktigste eksperimentet var astronautene selv. Under hele eksperimentet måtte de gå

med små instrumenter på kroppen. De målte blant annet hvor mye astronautene sov, og hva slags lys de fikk på kroppen. Astronautene måtte også ta prøver av både blod, spytt og urin. I tillegg måtte de svare på forskjellige oppgaver og fylle ut spørreskjemaer. Sånn ville forskerne finne ut hva som skjer med astronauter på en kjempe-lang romferd.

Tilbake til jorda

Sent på høsten 2011 gikk luken til romskipet endelig opp, og de seks astronautene fikk slippe ut. De hadde samarbeidet godt uten å begynne å krangle. De hadde holdt seg i form og vært flinke til å få tiden til å gå. Og ingen av dem var blitt det minste sprø.

En av astronautene hadde til og med lyst til å bli med på en ny romferd. Men bare så lenge ferden faktisk går til Mars på ordentlig. – Vi er klare til å gå ombord på det neste romskipet som skal dit, sa astronaut Diego Urbina etter eksperimentet.

Mars neste?

Forskerne må nok fortsatt vente en stund før de får svar på alle spørsmålene sine. Og fortsatt vet vi ikke om vi noen gang klarer å sende mennesker til Mars. Men én ting er i hvert fall sikkert: for et lag med astronauter som samarbeider godt, er verken ensomhet eller kjedsomhet noe problem. Ikke engang når de er innestengt i et romskip i halvannet år.

Astronautene kom fra seks nasjoner.